

Actal

**Aandacht voor regeldruk in de
coalitieakkoorden van G31**

Onderzoek naar de aandacht voor vermindering van regeldruk en verbetering van dienstverlening in de coalitieakkoorden van de G31

20 augustus 2010

Inhoudsopgave

1	Het onderzoek	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Achtergrond	3
1.3	Onderzoeksaanpak	4
1.4	Afbakening onderzoek	4
2	Bevindingen totaalscore	6
2.1	Totaalscore G31	6
2.2	Vijf steden met de meeste aandacht voor regeldruk	7
2.3	Vijf steden met de minste aandacht voor regeldruk	8
3	Bevindingen per beoordelingscriterium	9
3.1	Bewustzijn	9
3.2	Organisatie en programma's	10
3.3	Minder belastende alternatieven	11
3.4	Concreetheid van reductiemaatregelen	12
3.5	Lastenverzwaring	15
3.6	Publieke dienstverlening	17
3.7	Toezichtlasten	19
3.8	Professionals	20
3.9	Interbestuurlijke lasten	21
3.10	Gemiddelde score per beoordelingscriterium	22
4	Overige bevindingen	23
4.1	Relatie totaalscore en de coalitie	23
4.2	Relatie totaalscore en de ligging	25
4.3	Relatie totaalscore en de grootte van de gemeente	26
4.4	Relatie totaalscore en de score verkiezingsprogramma	27
5	Conclusie	28
	Bijlage 1 Overzicht coalitieakkoorden	29
	Bijlage 2 Totaalscore per stad	30
	Bijlage 3 Samenstelling coalities G31	35

1 Het onderzoek

1.1 Inleiding

Het Adviescollege toetsing administratieve lasten (Actal) is een tijdelijk en onafhankelijk adviescollege met als doel een cultuuromslag bij regelgevers te bewerkstelligen. Om de cultuuromslag te bevorderen adviseert Actal over gevolgen van de regeldruk van voorgenomen wet- en regelgeving en over programma's om de bestaande regeldruk te verminderen. Actal ondersteunt regelgevers onder meer door het uitvoeren van projecten die bijdragen aan de beperking van de regeldruk. Daarnaast adviseert het adviescollege de overheid op strategisch niveau over de regeldruk.

Actal heeft Atos Consulting gevraagd het onderzoek naar de aandacht voor de vermindering van de regeldruk in de coalitieakkoorden van 31 Nederlandse steden (de G31) uit te voeren.

1.2 Achtergrond

In 2009 heeft Actal beoordeeld in welke mate negen Nederlandse politieke partijen, die deelnamen aan de Europese parlementsverkiezingen, in hun programma's aandacht schenken aan de vermindering van de regeldruk en een betere regelgeving. Deze aandacht bleek beperkt te zijn.

Begin 2010 zijn de gevolgen voor de regeldruk in de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 getoetst. Geconcludeerd is dat binnen de G31 bij driekwart van de verkiezingsprogramma's de aandacht voor het voorkomen en verminderen van de regeldruk onder de maat is.

Actal heeft in 2010 voor de Tweede Kamerverkiezingen elf partijprogramma's op vermindering van de regeldruk beoordeeld. Uit dit onderzoek blijkt dat dit bij slechts weinig partijen een echt speerpunt is.

Op 3 maart 2010 hebben in 393 gemeenten de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. De eerste colleges zijn benoemd op 11 maart in Coevorden, West Maas en Waal en Wieringen. De laatste twee colleges, Harlingen en Diemen, zijn op 8 juli 2010 beëdigd. Alle coalities zijn gesloten en de collegeakkoorden definitief vastgesteld.

In deze rapportage beoordeelt Atos Consulting de aandacht voor de vermindering van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening in de coalitieakkoorden c.q. collegeprogramma's 2010-2014 van de G31.

Dit beoordelingskader is zo opgesteld dat:

- per coalitieakkoord een beoordeling kan worden gegeven betreffende de aandacht voor de vermindering van de regeldruk;
- de coalitieakkoorden onderling vergelijkbaar zijn op de scores per beoordelingscriterium;
- de totaalscores van de coalitieakkoorden onderling vergeleken kunnen worden.

Het beoordelingskader bestaat uit negen beoordelingscriteria:

1. Bewustzijn: wordt in het akkoord aandacht besteed aan de vermindering van de regeldruk?
2. Organisatie en programma's: wordt aandacht besteed aan de organisatie van de vermindering van de regeldruk of programma's daarvoor?
3. Minder belastende alternatieven: wordt in het akkoord een standpunt ingenomen over minder belastende alternatieven bij (de uitvoering van) nieuwe en bestaande regelgeving?
4. Concreetheid van reductiemaatregelen: worden in het akkoord concrete voorstellen gedaan voor de vermindering van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?
5. Lastenverzwaring: worden er voorstellen gedaan die leiden tot een verzwaring van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?
6. Publieke dienstverlening: wordt in het akkoord expliciet aandacht besteed aan een verbetering van (de kwaliteit van) de dienstverlening aan bedrijven en aan burgers?
7. Toezichtlasten: in hoeverre worden de toezichtlasten beïnvloed door de standpunten in het akkoord?
8. Professionals: in hoeverre wordt de regeldruk voor professionals beïnvloed door de standpunten in het akkoord?
9. Interbestuurlijke lasten: in hoeverre worden de interbestuurlijke lasten beïnvloed door de standpunten in het akkoord?

Per beoordelingscriterium worden 0 tot 4 punten gescoord. Dit is gelijk aan een score van 0 tot 100 procent. Een hoge score drukt meer aandacht voor de regeldruk uit.

Bij de criteria 4. Concreetheid van reductiemaatregelen, 5. Lastenverzwaring en 6. Publieke dienstverlening is een onderscheid gemaakt naar gevolgen voor bedrijven en burgers. Hierbij is een wegingsfactor toegepast.

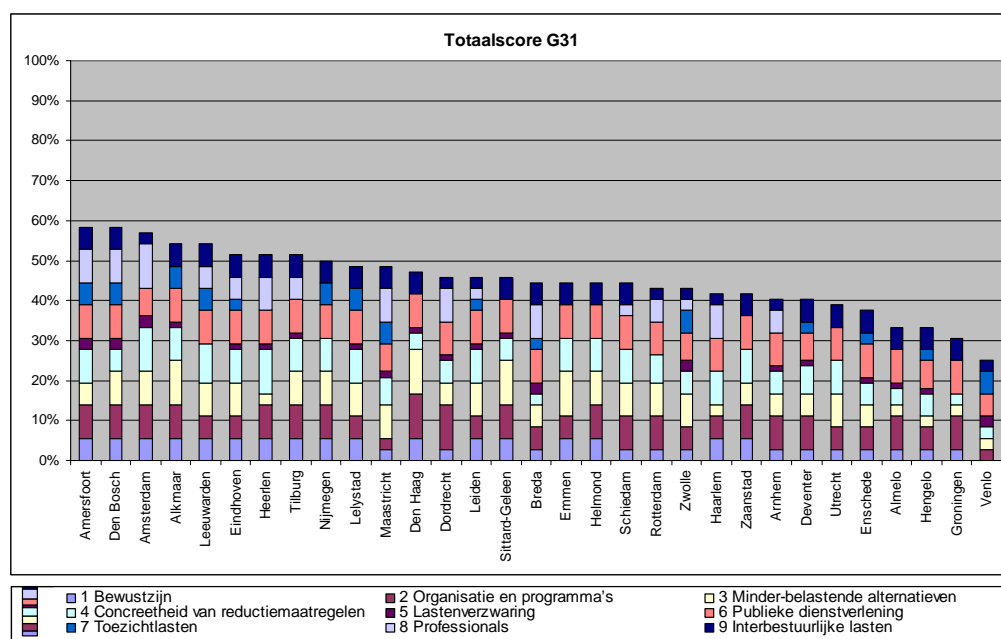
De maximale totaalscore bedraagt 36 punten. Deze rapportage geeft de scores in procenten weer.

2 Bevindingen totaalscore

De vraag of de 31 steden vermindering van de regeldruk als speerpunt in de coalitieakkoorden hebben opgenomen staat in dit hoofdstuk centraal. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de vijf steden met de meeste aandacht en de vijf steden met de minste aandacht voor de regeldruk.

2.1 Totaalscore G31

De totale score per stad wordt in onderstaand staafdiagram weergegeven beginnend met de stad met de meeste aandacht voor de regeldruk. Elke staaf is een opstapeling van de score per beoordelingscriterium. In bijlage 2 wordt de G31-ranglijst met totaalscores weergegeven. Daarnaast wordt in de bijlage de score van elke stad in een spindidiagram getoond.

De gemiddelde totaalscore van de 31 steden bedraagt 45%. De beoordeling van de coalitieakkoorden laat zien dat de coalities niet alle aspecten rond het verminderen van de regeldruk verwoorden. Geen van de steden heeft namelijk meer dan 60% van het maximaal aantal punten behaald. Dit betekent concreet dat iedere stad voor meerdere criteria weinig of geen punten scoort.

81% van de akkoorden laat duidelijk zien aandacht te hebben voor het verminderen van de regeldruk. Deze steden behalen een totaalscore tussen de 40% en 60% van het maximaal aantal punten. Opvallend is dat lastenverlichting en -verzwaring elkaar afwisselen in de akkoorden.

In 19% van de coalitieakkoorden is de aandacht voor de regeldruk beperkt. Deze steden behalen een totaalscore van minder dan 40%. In deze akkoorden wordt geen of zeer globaal aandacht gegeven aan de regeldruk.

Geen van de coalitieakkoorden krijgt de beoordeling slecht. Deze beoordeling krijgen gemeenten wanneer ze een totaalscore van minder dan 20% behalen.

2.2 Vijf steden met de meeste aandacht voor regeldruk

In onderstaande tabel staan de vijf steden met de meeste aandacht voor regeldruk in het coalitieakkoord. De kolom 'Op ranglijst' geeft weer op welke plaats de gemeente staat op de G31-ranglijst.

Op ranglijst	Stad	Totaalscore
1	Den Bosch	58%
	Amersfoort	58%
3	Amsterdam	57%
4	Alkmaar	54%
	Leeuwarden	54%

De steden met meeste aandacht voor regeldruk zijn de gemeenten Den Bosch en Amersfoort met een totaalscore van 58% van de maximale score.

- De gemeente Amersfoort spreekt zich uit voor meer ruimte en minder regels;
- De gemeente Den Bosch werkt vanuit het adagium 'meer met minder'. Het perspectief van burgers en bedrijfsleven is het vertrekpunt. Dat komt tot uitdrukking in minder regels, eenvoudige uitvoering en geen controle op controle.

De gemeente Amsterdam behaalt met een totaalscore van 57% de tweede plaats. De coalitie in Amsterdam streeft naar een reductie van 25% op de gehele regeldruk voor het bedrijfsleven.

De gemeenten Alkmaar en Leeuwarden maken met een gedeelde vierde plaats de lijst compleet.

- De gemeente Alkmaar stimuleert het verminderen van de regeldruk door het verminderen van regels, tegenstrijdige regels aan te passen en regels die niet te handhaven zijn af te schaffen;
- Voor de gemeente Leeuwarden is in veel gevallen de beste dienstverlening géén dienstverlening. Een voorbeeld hiervan is vergunningverlening, waarbij de aanvrager meer verantwoordelijkheid krijgt en minder gegevens hoeft aan te leveren.

2.3 Vijf steden met de minste aandacht voor regeldruk

In onderstaande tabel staan de vijf steden met de minste aandacht voor regeldruk in het coalitieakkoord.

Nummer	Op ranglijst	Stad	Totaalscore
1	31	Venlo	25%
2	30	Groningen	31%
3	28	Hengelo	33%
	28	Almelo	33%
5	27	Enschede	38%

De gemeente Venlo eindigt onderaan in de ranglijst met een totaalscore van 25%. Deze stad besteedt in het coalitieakkoord bijna geen aandacht aan het verminderen van de regeldruk. De gemeente Groningen scoort 6% hoger en staat op de tweede plaats. De gemeenten Hengelo en Almelo scoren 33% van de maximale score. Op nummer 27 van de G31 staat de gemeente Enschede met een score van 38%.

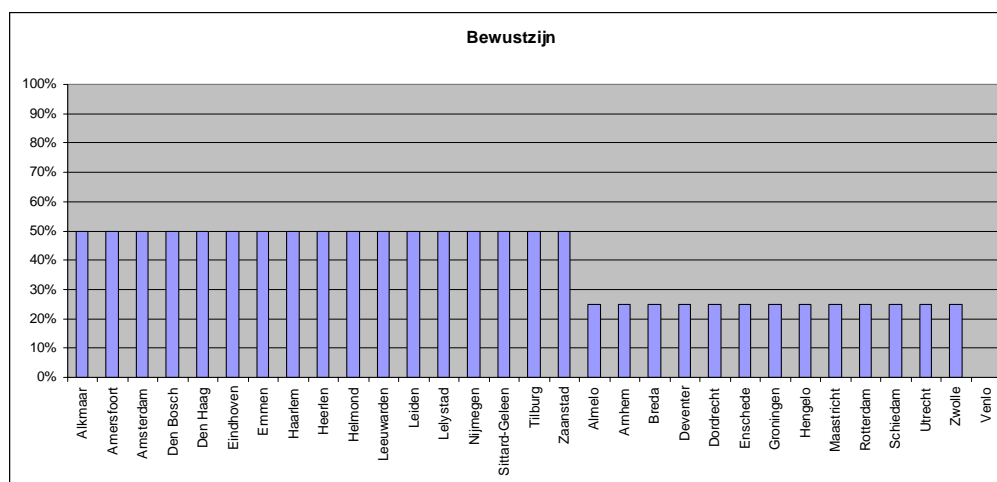
3 Bevindingen per beoordelingscriterium

In dit hoofdstuk staat de score per beoordelingscriterium centraal. Per criterium wordt in een staafdiagram de score per stad getoond. Daarnaast wordt een aantal relevante standpunten uit de coalitieakkoorden benoemd.

In de laatste paragraaf wordt de gemiddelde score per beoordelingscriterium weergegeven.

3.1 Bewustzijn

Wordt in het akkoord aandacht besteed aan de vermindering van de regeldruk?

De meerderheid (55%) van de onderzochte steden vraagt expliciet aandacht voor de vermindering van de regeldruk door aparte tekstgedeelten of een opvallende opmaak in het coalitieakkoord, zoals:

- De gemeente Den Haag beschrijft in het coalitieakkoord 'Aan de slag!' onder het kopje 'Ondernemersvriendelijke gemeente' de wijze waarop zij de bureaucratie gaat aanpakken;
- De gemeente Sittard-Geleen heeft in het coalitieprogramma 'Ondernemende stad, stroomopwaarts vooruit!' een paragraaf 'Deregulering' opgenomen. De coalitie beschrijft hoe zij met een kritische blik naar het nut en de noodzaak van bestaande regels gaat kijken;
- De gemeente Helmond gaat in het coalitieprogramma 'Samen daadkrachtig' in op het thema 'Deregulering'.

42% van de coalities geeft aan dat aandacht nodig is voor de vermindering van de regeldruk. In deze coalitieakkoorden staan de voorstellen verspreid door de tekst.

In het coalitieprogramma van de gemeente Venlo wordt geen aandacht besteed aan de vermindering van de regeldruk.

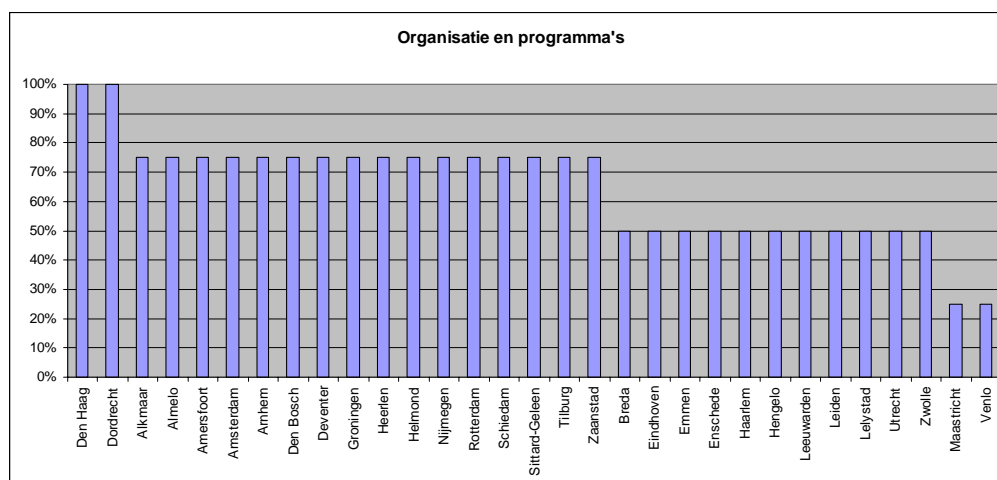
In geen van de akkoorden wordt een apart hoofdstuk gewijd aan de vermindering van de regeldruk.

Bij een burgergerichte benadering hoort ook een kritischere blik naar nut en noodzaak van bestaande regels. Vereenvoudiging werkt naar twee kanten: naar de burger en naar de organisatie in termen van kostenreductie. Een dereguleringsstoets wordt vast onderdeel van ambtelijke voorstellen, waarbij handhaafbaarheid een belangrijk criterium wordt, met als leidende gedachte dat regels geschrapt kunnen worden, als op voorhand al duidelijk is dat deze niet gehandhaafd kunnen of zullen worden.

Uit het Coalitieprogramma 2010-2014 Sittard-Geleen: Ondernemende stad, stroomopwaarts vooruit!

3.2 Organisatie en programma's

Wordt er aandacht besteed aan de organisatie van de vermindering van de regeldruk of programma's daarvoor?

De gemeenten Den Haag en Dordrecht scoren maximaal op dit beoordelingscriterium. In de coalitieakkoorden van deze steden is een concreet pakket aan voorstellen opgenomen. De gemeente Dordrecht gaat door met de 'Brede Doorlichting: Vertrouwen en Verantwoordelijkheid'. De gemeente Den Haag gaat onnodige bureaucratie te lijf met het project 'Red Tape'.

In veel coalitieakkoorden (52%) is aandacht voor de organisatie rond de vermindering van de regeldruk en worden er concrete voorstellen gedaan:

- In het coalitieakkoord 'Verbonden, slagvaardig, duurzaam' van de gemeente Amersfoort kunnen we lezen dat een wethouder deregulering in zijn portefeuille heeft;²

² Ook in de gemeenten Breda, Eindhoven en Haarlem heeft een wethouder deregulering in de portefeuille, maar deze informatie is niet in het coalitieakkoord opgenomen.

- Een belangrijk streven van de coalitie van de gemeente Amsterdam is een reductie van 25% op de gehele regeldruk voor het bedrijfsleven. Naast de gemeente Amsterdam heeft alleen de gemeente Den Haag een reductiedoelstelling in het akkoord opgenomen (de regeldruk voor ondernemers in vier jaar verlagen met 40%).

36% van de steden heeft in het coalitieakkoord op hoofdlijnen aandacht voor organisatie en programma's.

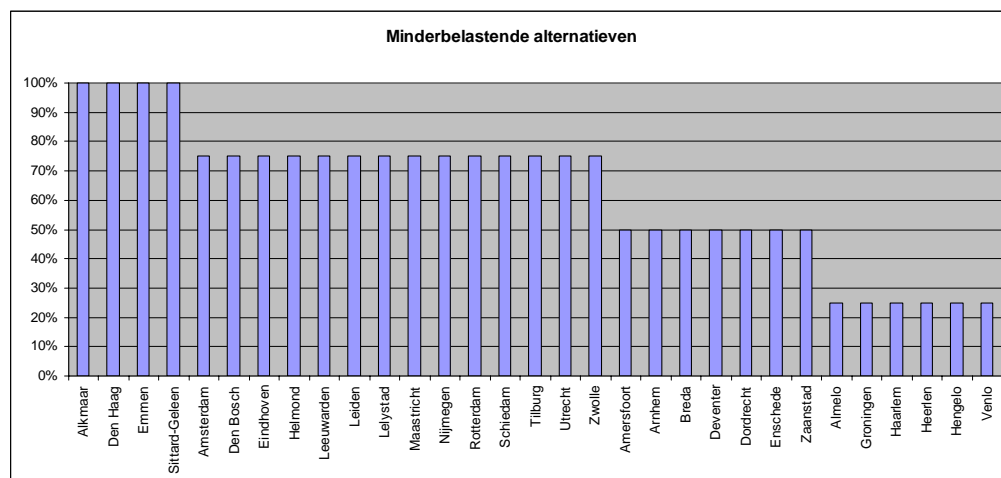
In twee steden (7%) is geen aandacht voor dit onderwerp. De gemeente Venlo beschikt over een Bewijs van Goede Dienst, maar deze informatie is niet in het akkoord opgenomen.

Opvallend is dat in geen van de coalitieakkoorden staat vermeld of een stad het Bewijs van Goede Dienst heeft ontvangen. Een zestal steden had dit bewijs wel al in het bezit tijdens het schrijven van het akkoord. Twee steden hebben in juni 2010 het bewijs ontvangen.

Vorig jaar reeds is Dordrecht begonnen met de Brede Doorlichting, onder het motto: Vertrouwen & Verantwoordelijkheid. Hierin streven we naar een nieuw evenwicht in de relatie tussen burgers, bedrijven en de gemeente. Niet meer aan de voorkant alles controleren en dichtregelen, maar er juist op vertrouwen dat mensen zelf weten wat goed is voor de stad. Dit traject zetten we door. Uit het Politiek akkoord 2010-2014 Dordrecht

3.3 Minder belastende alternatieven

Wordt in het akkoord een standpunt ingenomen over minder belastende alternatieven bij (de uitvoering van) nieuwe en bestaande regelgeving?

Veel coalities spreken zich expliciet uit voor minder belastende alternatieven.

Koplopers hierin (13%) zijn de gemeenten Alkmaar, Den Haag, Emmen en Sittard-Geleen:

- In de gemeente Alkmaar worden ieder jaar twintig regelingen tegen het licht gehouden en worden daarover verbetervoorstellen gedaan;
- In het coalitieakkoord van de gemeente Den Haag wordt voorgesteld om bij college- en raadsbesluiten een 'red tape-toets' in te voeren. Nieuwe regels moeten voldoen aan de doelen van het project 'Red Tape', zodat geen nieuwe onnodige bureaucratie ontstaat;
- In de gemeente Emmen worden de regels getoetst op handhaafbaarheid;
- Een dereguleringsstoets wordt vast onderdeel van ambtelijke voorstellen van de gemeente Sittard-Geleen, waarbij handhaafbaarheid een belangrijk criterium wordt.

In 45% van de akkoorden spreken de coalities zich expliciet uit voor minder belastende alternatieven. In deze coalitieakkoorden worden concrete maatregelen genoemd om de regeldruk te verminderen. Een aantal steden kiest concreet voor minder bureaucratische oplossingen. Gekozen wordt voor het 'Ja, mits'-principe in plaats van het 'Nee, tenzij'-principe.

In 23% spreken de coalities zich op hoofdlijnen uit voor de keuze voor minder belastende alternatieven.

In 19% van de coalitieakkoorden wordt geen aandacht geschonken aan dit onderwerp.

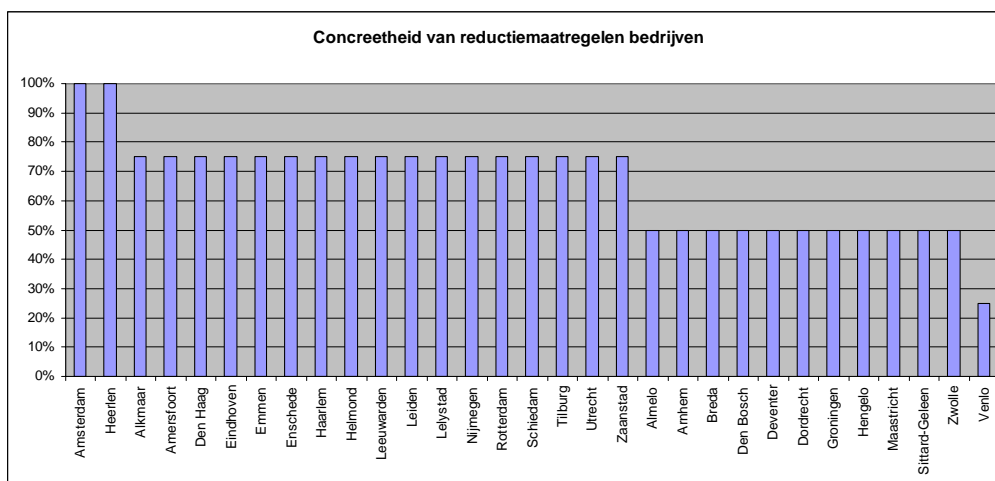
*Bureaucratie verminderen (Red Tape)
Ondernemers ervaren veel onnodige bureaucratie. Dat zorgt niet alleen voor ergernis maar ook voor extra kosten. Daarom gaan wij onnodige bureaucratie te lijf met het project Red Tape. Wij willen dat het toepassen en handhaven van regels en het verlenen van vergunningen zo klantvriendelijk mogelijk gebeurt. Eenvoudig, praktisch, vlot, goed afgestemd. Wij voeren de maatregelen uit het project Red Tape in 2010 uit en verlagen in vier jaar de regeldruk voor ondernemers met 40 procent. Nieuwe regels moeten voldoen aan de doelen van het project Red Tape zodat geen nieuwe onnodige bureaucratie ontstaat.
Daarom stellen wij voor om bij college- en raadsbesluiten een 'red tape-toets' in te voeren, waarbij mogelijk gebruik wordt gemaakt van een adviescommissie bestaande uit de ondernemers en hun vertegenwoordigers.
Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Den Haag: Aan de slag!*

3.4 Concreetheid van reductiemaatregelen

Worden er in het akkoord concrete voorstellen gedaan voor de vermindering van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?

3.4.1

Bedrijven

In 7% van de coalitieakkoorden worden er meerdere (3 of meer) concrete voorstellen gedaan. In 55% is het aantal concrete maatregelen beperkter (1 of 2). In deze akkoorden wordt voorgesteld om bepaalde gemeentelijke regelgeving te vereenvoudigen of te schrappen:

- De gemeente Heerlen produceert in 2010 een nota over de mogelijkheid om gemeentelijke regels voor ondernemers te verminderen en ruimte te bieden voor experimenten. Onderwerpen kunnen zijn een verbreding van de mogelijkheden om een bedrijf aan huis te beginnen of het afschaffen van overbodige regels en procedures;
- De gemeente Amsterdam introduceert een ondernemerspaspoort. Waar mogelijk worden aanbestedingen aantrekkelijker gemaakt voor kleine ondernemers.

In 36% van de akkoorden worden op hoofdlijnen voorstellen gedaan om de regeldruk te verminderen. Deze steden stellen voor om regelgeving te vereenvoudigen of te schrappen, maar benoemen geen concrete maatregelen.

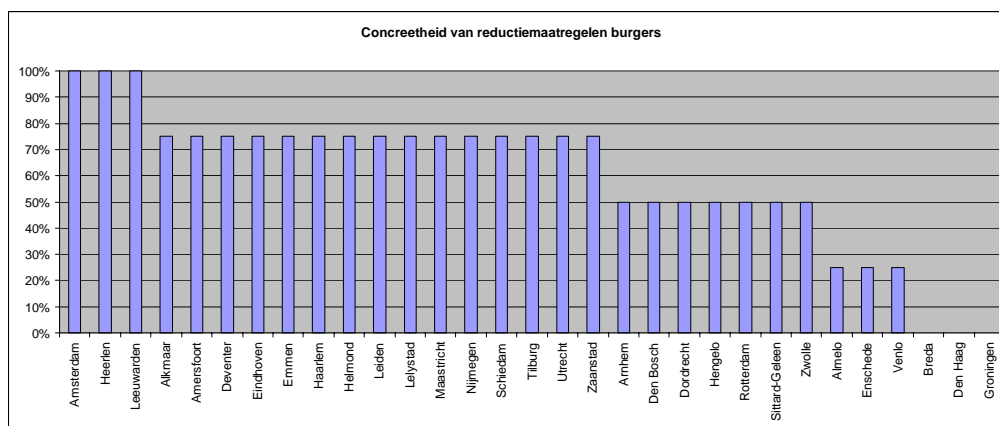
In 3% van de coalitieakkoorden staat een voorstel welke het verminderen van de regeldruk als afgeleid effect kan hebben. De gemeente Venlo stelt voor om de rol van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit te beperken. De commissie gaat zich enkel concentreren op de wettelijk verplichte toets op welstands- en monumentenaspecten. Wellicht heeft dit effect op de regeldruk voor de bedrijven.

Er wordt kritisch naar de bureaucratie rondom vergunningen gekeken. Waar mogelijk verlagen we de administratieve regeldruk en harmoniseren we vergunningstrajecten in stadsdelen. Amsterdam introduceert bovendien een ondernemerspaspoort (conform het aanbestedingspaspoort) ten behoeve van aanbestedingen, vergunningaanvragen en Bibob-toetsen. Met het oog op de kleinere ondernemers, worden aanbestedingen, waar mogelijk, aantrekkelijker gemaakt voor kleine ondernemers.

Uit het Programakoord 2010-2014 Amsterdam: Kiezen voor de stad

3.4.2

Burgers

10% van de coalities stelt meerdere concrete reductiemaatregelen voor. Een groot gedeelte van de G31 (48%) benoemt een beperkt aantal concrete voorstellen.

- De gemeente Leeuwarden probeert de klant zo min mogelijk te belasten door beschikbare informatie zo slim mogelijk toe te passen;
- De gemeente Nijmegen verhoogt de toegankelijkheid voor de duurzaamheidsleningen voor particulieren;
- In de gemeente Schiedam worden gegevens slechts één keer aangeboden. Bij complexe vergunningaanvragen neemt de gemeentelijke organisatie de coördinatie voor de burger over.

Een aantal coalitieakkoorden (23%) beschrijft op hoofdlijnen voorstellen om de regeldruk te verminderen. Zo staat in het coalitieakkoord van de gemeente Den Bosch: 'We gaan de bureaucratie verminderen. Meer nog dan regels worden burgers gehinderd door de papieren last en de informatieplichten die regelgeving met zich meebrengt.' Hoe de coalitie dit gaat bewerkstelligen wordt in het akkoord niet uitgewerkt.

In 10% van de akkoorden wordt een voorstel met een andere invalshoek gedaan. Deze heeft als afgeleid effect dat de regeldruk mogelijk wordt verminderd.

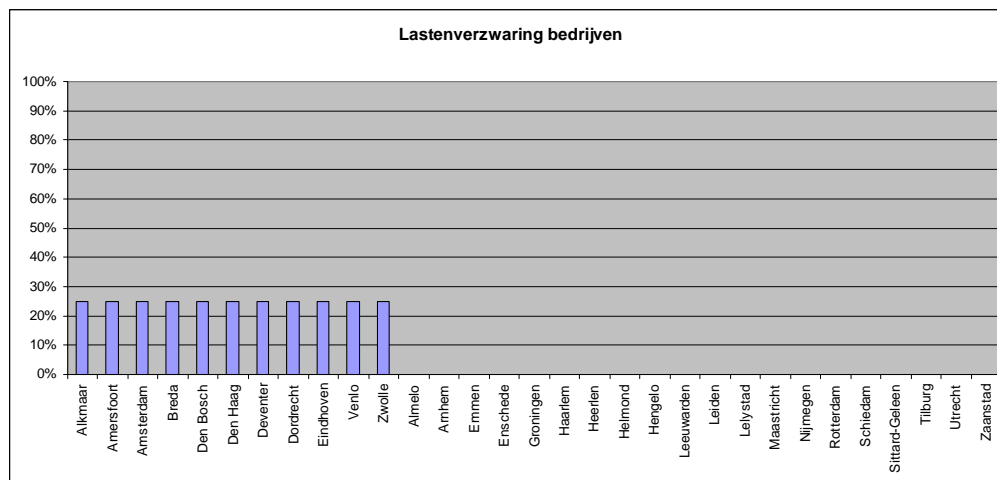
In drie coalitieakkoorden (10%) staat geen enkel voorstel om de regeldruk aan te pakken.

De ambitie en aanpak zoals verwoord in de begroting 2010 worden onderschreven. De ingeslagen weg bij het terugbrengen van regelgeving, en het verminderen van administratieve rompslomp in de relatie met burgers en bedrijven wordt doorgezet. Er wordt alleen informatie aan de burger gevraagd als het echt nodig is, informatie die al bekend is wordt niet twee keer gevraagd. Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Heerlen: Heerlen versnelt.

3.5 Lastenverzwaring

Worden er voorstellen gedaan die leiden tot verzwaring van de regeldruk voor bedrijven en voor burgers?

3.5.1 Bedrijven

In 65% van de 31 steden heeft de coalitie passages in het akkoord opgenomen waaruit blijkt dat de regeldruk voor bedrijven wordt verzward. In deze gevallen wordt geen aandacht besteed aan de gevolgen van de lastenverzwaring.

De verzwaring heeft voornamelijk betrekking op de doelstelling van gemeenten om duurzaam in te kopen. Gemeenten willen bij het aanbesteden rekening houden met milieu- of sociale aspecten. Bij milieuaspecten gaat het voornamelijk om het energiezuinig bouwen. Bij sociale aspecten gaat de voorkeur uit naar bedrijven die kansen bieden aan mensen die moeilijk een baan kunnen krijgen.

Naast het duurzaamheidsaspect wordt nog een aantal lastenverzwaringen genoemd, zoals:

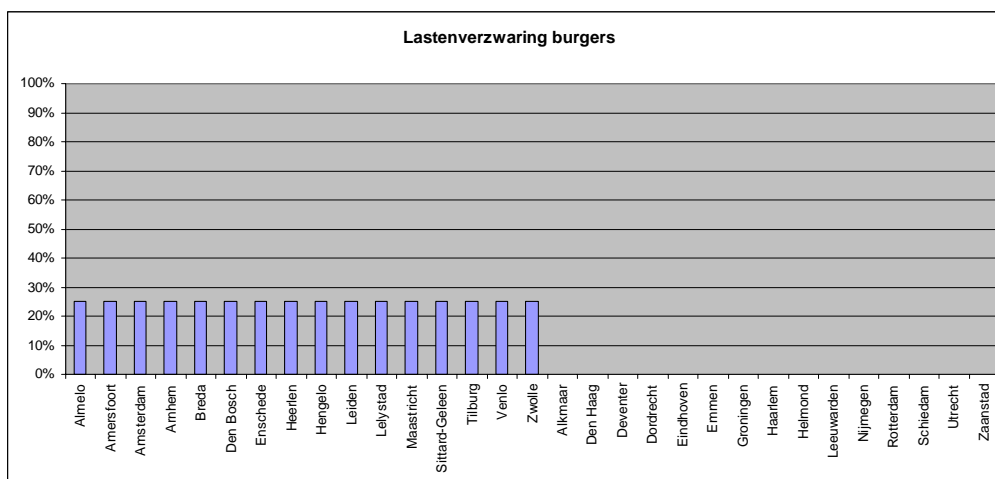
- De gemeenten Sittard-Geleen en Arnhem willen een milieuzone invoeren;
- De gemeente Almelo overweegt het invoeren van een toeristenbelasting.

In de overige akkoorden (35%) staan geen maatregelen die lastenverzwarende consequenties hebben voor de regeldruk.

*Wij hebben de ambitie om waar nodig bij aanbestedingen en/of een programma van eisen voor gesubsidieerde instellingen -met name in de zorg en de bouw-, stages en leerwerkplekken op te nemen in contracten om zo het aantal stages en leerwerkplekken binnen de stad duurzaam te borgen.
Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Tilburg*

3.5.2

Burgers

In de coalitieakkoorden van de G31 worden, in vergelijking met de lastenverzwarende voor bedrijven, minder concrete voorstellen gedaan die kunnen leiden tot een verzwaring van de lasten voor burgers. 48% van de steden beschrijft voorstellen die negatief kunnen uitpakken voor burgers, zoals:

- De gemeente Eindhoven wil duurzaam bouwen en renoveren verder stimuleren, zowel richting particulieren als corporaties. Waar nodig past zij de regelgeving aan om de ambities te halen;
- De gemeente Zaanstad is in het uiterste geval bereid om op tijdelijke basis én onder strikte voorwaarden te experimenteren met maatregelen die de toename van sociaal-economisch zwakkeren in bepaalde gebieden tegenhoudt;
- De gemeente Leeuwarden wil in 2011 overgaan tot het invoeren van een roerende zaakbelasting;
- De gemeente Helmond wil ter controle op de verkoop aan jongeren een pasjessysteem invoeren bij coffeeshops.

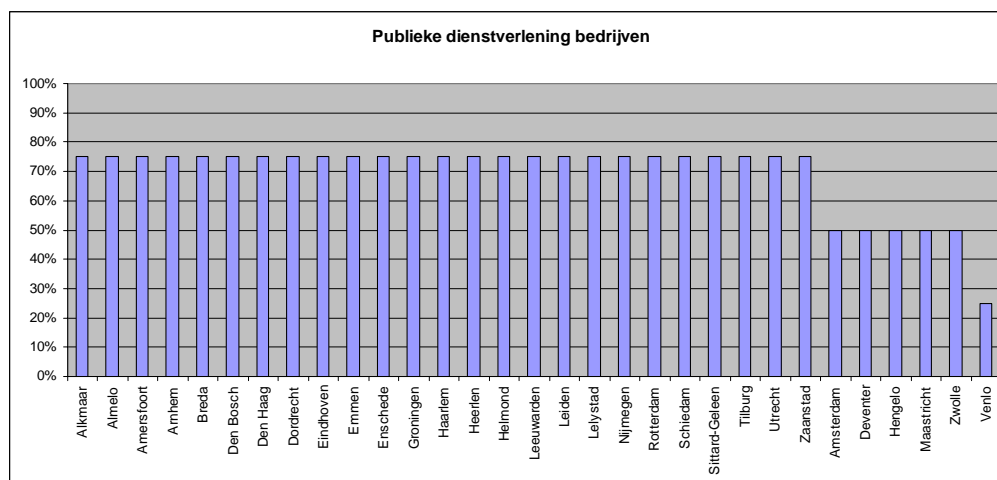
In de overige akkoorden (52%) staan geen maatregelen die lastenverzwarende consequenties hebben voor de regeldruk.

Daarom kiezen we voor een ingrijpende modernisering van de gesubsidieerde arbeid. Om het inkomen- en armoedebeleid betaalbaar te houden, gaan we de uitvoering anders regelen. Zo overwegen we de invoering van een stadspas. Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Nijmegen: Werken aan een duurzame toekomst.

3.6 Publieke dienstverlening

Wordt er in het akkoord expliciet aandacht besteed aan verbetering van (de kwaliteit van) dienstverlening aan bedrijven en burgers?

3.6.1 Bedrijven

Verbetering van de dienstverlening voor bedrijven houdt in dat de gemeente alleen dat regelt wat noodzakelijk is. Veel steden (81%) doen voorstellen in het akkoord voor het verbeteren van de dienstverlening:

- De gemeenten Utrecht, Haarlem, Schiedam en Breda streven naar een (verbetering van het) ondernemersloket. Het invoeren van accountmanagement c.q. één aanspreekpunt voor de ondernemer is voor de gemeenten Rotterdam, Lelystad, Tilburg en Helmond een manier om de dienstverlening te verbeteren;
- Veel steden zetten in op een verbetering van de digitale dienstverlening. De coalitie van de gemeente Tilburg vindt dat openingstijden, digitale en fysieke bereikbaarheid en de wijze van aanbieden van de voorzieningen moeten aansluiten bij de wensen van burgers, bedrijven en instellingen.
- Het luisteren naar de eisen en wensen van de ondernemers staat centraal in veel akkoorden. Zo wil de gemeente Utrecht een bestuursstijl hanteren waarbij voorstellen in een vroeg stadium worden voorgelegd. De voorstellen laten zo voldoende ruimte voor inbreng, wijziging, verbetering, en waar het kan, coproductie.

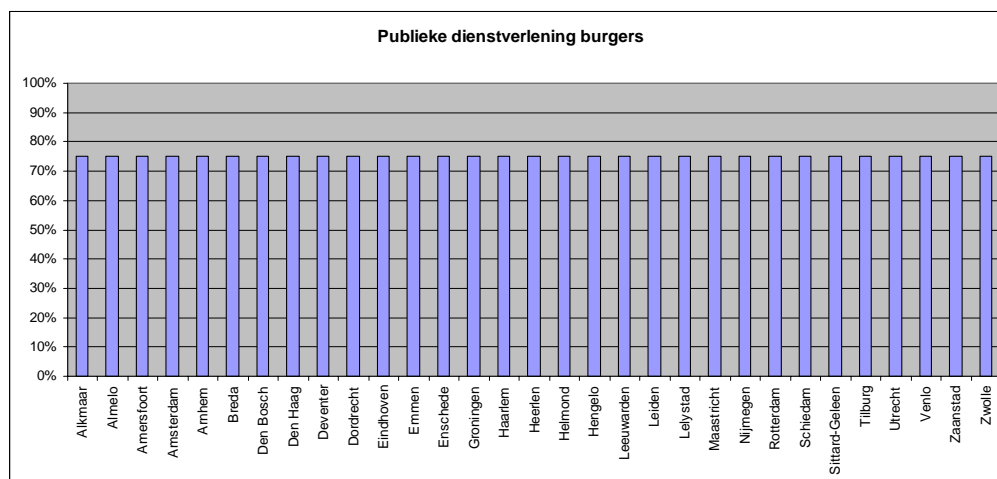
In 16% van de G31 staan in de coalitieakkoorden op hoofdlijnen voorstellen voor verbetering van de publieke dienstverlening.

In één akkoord (3%) wordt op hoofdlijnen een voorstel gedaan waaruit niet expliciet blijkt dat het leidt tot een verbetering van de publieke dienstverlening.

- *Ontwikkelen van duurzaamheid als specifieke tak van dienstverlening voor bedrijven: water, klimaat, energie, bijvoorbeeld via Clean Tech Delta.
Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Rotterdam: Ruimte voor talent en ondernemen.*

3.6.2

Burgers

Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers staat bij alle coalities op de agenda. In de coalitieakkoorden worden de volgende concrete voorstellen gedaan:

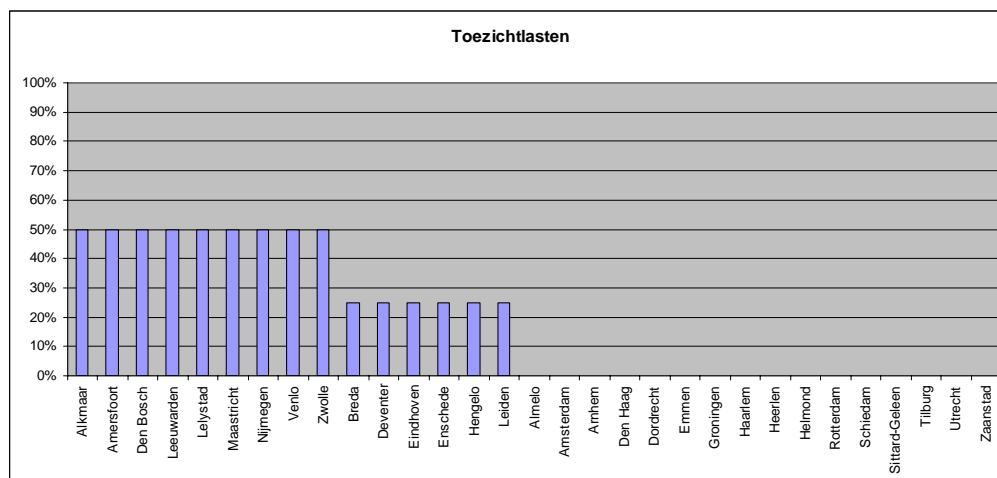
- De één-loketgedachte staat in veel akkoorden centraal. Zo kunnen de inwoners van de gemeente Alkmaar met alle (aan)vragen over wonen, welzijn en zorg bij één loket terecht. De coalitie van de gemeente Heerlen wil verder inzetten op de ontwikkeling van het Jongerenloket;
- Het luisteren naar de eisen en wensen van de burgers staat centraal in de akkoorden. Het college van de gemeente Helmond zal nadrukkelijk luisteren naar de wensen en ideeën, die bij de inwoners leven om een betere communicatie te bereiken. De burger wordt tijdig betrokken bij processen rond besluitvorming;
- Veel coalities zetten in op een verbetering van de digitale dienstverlening. Het streven van de gemeente Alkmaar is om in 2014 in de landelijke top tien te staan van digitale gemeenten. Vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week kunnen inwoners en ondernemers bestuurlijke en politieke informatie raadplegen op internet, digitale producten afnemen en zaken met de gemeente regelen.

- *Het dienstverleningshandvest wordt uitgebreid en omgevormd naar het 'Contract van Lelystad'. In het contract komt duidelijk te staan wat de burger van de gemeente mag verwachten op allerlei vlakken.*
- *Wie een melding doet of een vraag stelt bij een wijkpost, moet daarna altijd gemakkelijk de status van de afhandeling kunnen opvragen, telefonisch of via internet. Zo kan de inwoner te allen tijde zien wat er gedaan wordt met een melding.*

Uit het Collegeprogramma op hoofdlijnen 2010-2014 Lelystad: Samen verder werken.

3.7 Toezichtlasten

In hoeverre worden de toezichtlasten beïnvloed door de standpunten in het akkoord?

Toezicht is volgens de definitie van de Algemene Rekenkamer: 'het verzamelen van de informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.' In 29% van de coalitieakkoorden worden voorstellen gedaan om de toezichtlasten te verminderen, maar deze zijn niet nader geconcretiseerd.

- Op de uitvoering van de handhavingstaken van de gemeente Venlo zal worden bezuinigd door effectiever, doelgerichter en meer gecoördineerde handhaving;
- De coalitie van de gemeente Den Bosch spreekt zich uit voor meer algemene regels en regelingen met steekproefsgewijze controle;
- In het collegeprogramma van de gemeente Lelystad staat: 'Door eenmalig te controleren, bij instellingen een steekproefsgewijze controle uit te voeren en een controledrempel in te voeren, kan bespaard worden op het aantal controle-uren.'

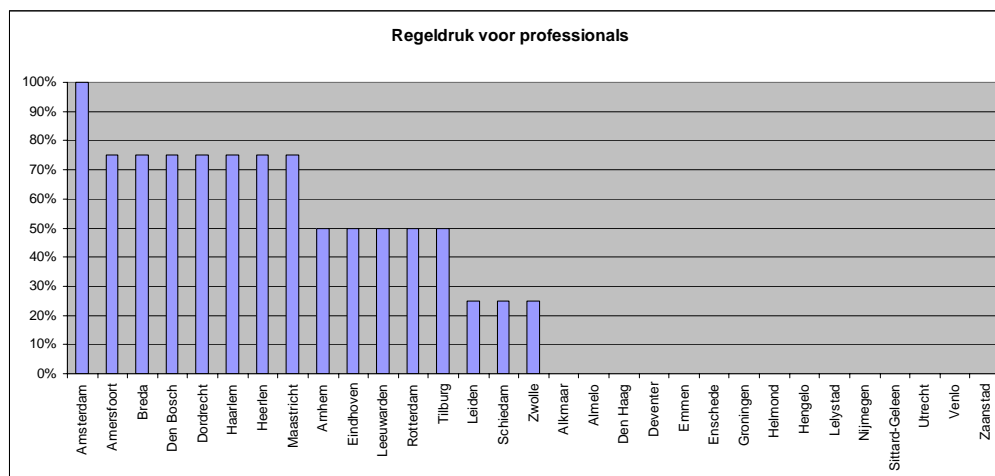
In 19% van de coalitieakkoorden wordt geen uitspraak gedaan over toezichtlasten.

Op basis van de coalitieakkoorden kan worden geconcludeerd dat de helft van de steden (52%) de nadruk legt op het verzwaren van de toezichtlasten.

Een laatste begrip dat centraal staat in onze aanpak voor de komende jaren is vertrouwen. Werken op basis van vertrouwen past bij de nieuwe rol die de gemeente kiest. Ruimte bieden aan maatschappelijk ondernemerschap betekent ook vermindering van bureaucratistische regel- en controledruk. Wij hebben vertrouwen in de professionals die actief zijn in de gemeente en in onze burgers en ondernemers. Steekproefsgewijs worden achteraf controles uitgevoerd zodat initiatief en participatie niet in de weg worden gezeten door overbodige gelddruk. Uit het Collegeprogramma 2010-2014 Leeuwarden: Doorpakken in nieuwe tijden!

3.8 Professionals

In hoeverre wordt de regeldruk voor professionals beïnvloed door de standpunten in het akkoord?

Professionals moeten hun werk kunnen doen zonder al te veel belemmering door wet- en regelgeving.

Eén coalitie stelt meerdere concrete reductiemaatregelen voor om de regeldruk voor professionals te verminderen. Een deel van de G31 (23%) benoemt een beperkt aantal concrete voorstellen ten aanzien van het verminderen van de regeldruk.

- De coalitie van de gemeente Eindhoven wil vakmanschap stimuleren en bestrijdt protocollisering, bijvoorbeeld door de nadruk te leggen op uitvoering en inhoud in plaats van regels;
- De coalitie in de gemeente Amersfoort schrijft in 'Verbonden, slagvaardig, duurzaam': 'De samenwerking wordt soms belemmerd omdat instellingen worden gefinancierd uit verschillende geldstromen met verschillende eisen.' Dit soort obstakels wil de coalitie zoveel mogelijk wegnemen;
- In gemeente Amsterdam wil men dat het indicatiesysteem voor zorg minder bureaucratisch wordt.

In 16% van de akkoorden doen de coalities voorstellen om de regeldruk voor professionals te verminderen, maar deze zijn niet geconcretiseerd.

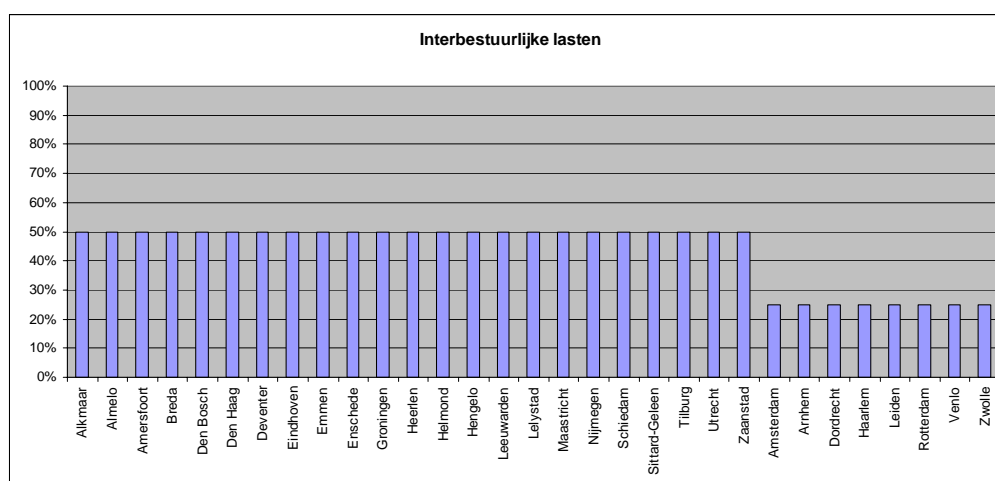
De gemeenten doen in 10% van de gevallen geen uitspraken over de regeldruk voor professionals.

Bijna de helft van de coalities (48%) legt de nadruk op het verzwaren van regeldruk voor professionals. Veel steden willen met woningbouwcorporaties aanvullende afspraken maken om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidsdoelstelling en om de kwaliteit van de sociale woningbouw te kunnen waarborgen.

De professionals van de uitvoerende organisatie moeten hun kennis, beschikbare tijd en middelen optimaal kunnen richten op de uitvoering van het beleid. Wij gaan er voor zorgen dat de verantwoording in de richting van ons als overheid lichtvoetig en met minder tijdsbeslag plaatsvindt.
Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 's-Hertogenbosch: Uitdagende overheid in een uitdagende tijd

3.9 Interbestuurlijke lasten

In hoeverre worden de interbestuurlijke lasten beïnvloed door de standpunten in het akkoord?

Interbestuurlijke administratieve lasten³ zijn de kosten voor een gemeente om te voldoen aan informatieverplichtingen richting andere overheden die voortvloeien uit wet- en regelgeving hiervan. Aangezien het Rijk of de provincie de verplichtingen aan een gemeente oplegt, kunnen de gemeenten weinig doen aan het verminderen van de interbestuurlijke lasten.

In 74% van de akkoorden staan voorstellen om de interbestuurlijke lasten te verminderen, maar deze zijn niet geconcretiseerd:

- Decentralisatie kan leiden tot minder interbestuurlijke lasten op het betreffende terrein. In een aantal akkoorden anticiperen de coalities op de mogelijke decentralisatie van de jeugdzorg;
- Interbestuurlijke samenwerking kunnen de interbestuurlijke lasten verlichten. De coalities zoeken de samenwerking met de buurgemeenten, de provincie en de rijksoverheid om een efficiëntere en effectievere uitvoering van het beleid te bewerkstelligen.

In 26% van de coalitieakkoorden wordt geen aandacht besteed aan de interbestuurlijke lasten.

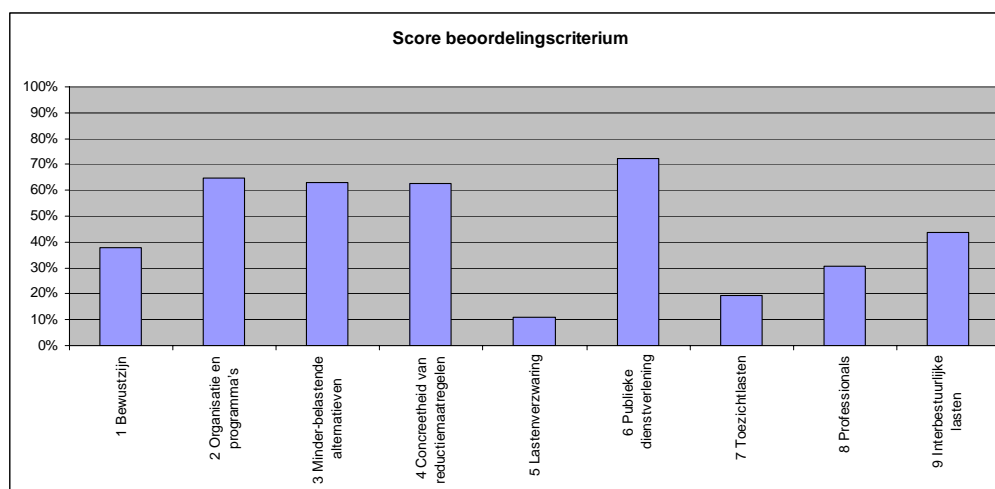
³ www.interbestuurlijkkelasten.nl.

De Centra Jong spelen een belangrijke rol in de keten van de zorg om jeugd. Zaanstad is pilotgemeente in het kader van de decentralisering van de jeugdzorg. Doel is het verlagen van de drempel en minder bureaucratie. Hierdoor worden meer jongeren bereikt, die bovendien direct de juiste zorg ontvangen. Uit het Collegeprogramma 2010-2014 Zaanstad: Wederzijds aanspreekbaar.

3.10

Gemiddelde score per beoordelingscriterium

In onderstaand staafdiagram staat de gemiddelde score per beoordelingscriterium.

De coalities willen investeren in het verbeteren van de dienstverlening voor burgers en bedrijven. Verbetering van de dienstverlening kan de beleving van de regeldruk positief beïnvloeden. De G31 behaalt de hoogste gemiddelde score van 72% op het criterium 'Publieke dienstverlening'. Alle steden benoemen meerdere concrete maatregelen om de dienstverlening voor burgers te verbeteren.

In veel akkoorden (65%) staan maatregelen die de lasten voor bedrijven, burgers of professionals verzwaren. Aan de gevolgen van deze lastenverzwaring wordt geen aandacht besteed.

De aandacht in de akkoorden voor de vermindering van de regeldruk voor het bedrijfsleven is verhoudingsgewijs groter dan die voor het verminderen van de regeldruk voor burgers.

Wij stimuleren het verminderen van de regeldruk die o.a. kan worden bereikt door het verminderen van regels, door tegenstrijdige regels aan te passen en regels die niet te handhaven zijn af te schaffen. Ook bezien we mogelijkheden om de geldigheidsduur van gemeentelijke vergunningen te verlengen. Ieder jaar worden twintig regelingen tegen het licht gehouden en worden daarover verbetervoorstellen gedaan. Uitgangspunt bij deregulering is vertrouwen stellen in de burger en regels alleen maken als die effectief zijn en gehandhaafd kunnen worden. Uit het Coalitieakkoord 2010-2014 Alkmaar: Alkmaar beweegt!

4 Overige bevindingen

Bestaat er een relatie tussen de totaalscore van een stad en de samenstelling van de coalitie? Of de geografische ligging van de stad? Of de grootte van de stad? Hoe verhoudt de totaalscore van het coalitieakkoord zich met de score van het verkiezingsprogramma? In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op deze onderwerpen.

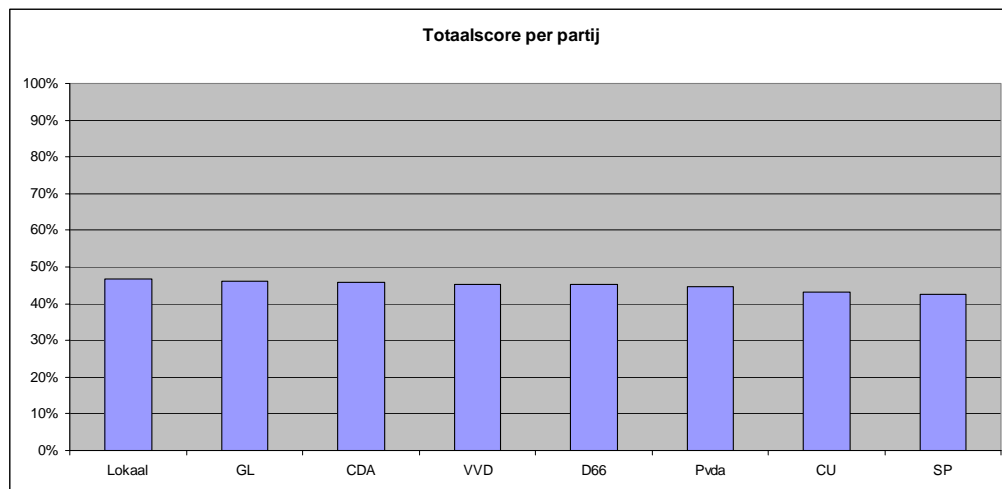
4.1 Relatie totaalscore en de coalitie

In deze paragraaf wordt onderzocht of er een relatie bestaat tussen de totaalscore en de regerende partijen in een stad.

In bijlage 3 staat per G31-gemeente de samenstelling van de coalitie.

4.1.1 Relatie totaalscore en de partijen

Onderzocht is in hoeverre een coalitiepartij bepalend kan zijn voor de totaalscore van de stad. Onderstaand staafdiagram geeft de gemiddelde score per partij weer.

De gemiddelde totaalscores van de partijen liggen tussen de 43% en 47%. Deze totaalscore (boven de 40%) geeft aan dat alle landelijke en lokale partijen aandacht hebben voor het verminderen van de regeldruk.

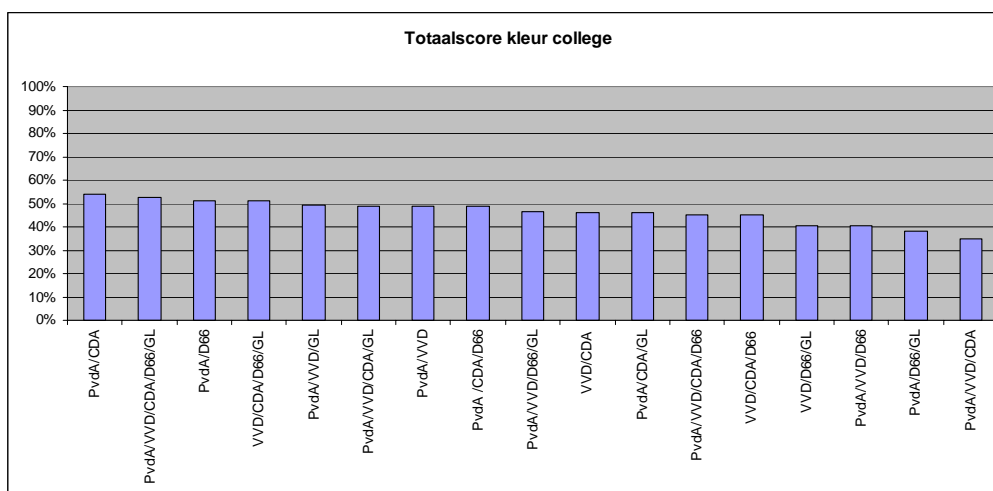
In 42% van de coalities hebben lokale partijen zitting in het college. De lokale partijen geven met een gemiddelde score van 47% de meeste aandacht aan het verminderen van de regeldruk.

In het onderzoek 'Aandacht voor regeldruk in verkiezingsprogramma's van de G31' van 1 februari 2010 is geconcludeerd dat de landelijke partijen meer oog hebben voor de gevolgen voor de regeldruk dan lokale partijen. Uit dit onderzoek blijkt dat de participatie van een lokale partij in een college een positieve invloed kan hebben op de aandacht van een coalitie voor de vermindering van de regeldruk.

4.1.2 Relatie totaalscore en de samenstelling van de coalitie

Naast de gemiddelde totaalscore per partij is ook gekeken naar de samenstelling van een coalitie.

In onderstaand diagram worden de combinaties van de volgende partijen weergegeven: PvdA, VVD, CDA, D66 en GroenLinks. Deze partijen zijn het meest vertegenwoordigd in de colleges. De overige partijen worden niet weergegeven, maar kunnen wel onderdeel zijn van een combinatie.

De aandacht voor de vermindering van de regeldruk is bij de combinatie PvdA, VVD en CDA het minst met een gemiddelde totaalscore van 35%. De overige scores liggen allen tussen de 38% en 54%.

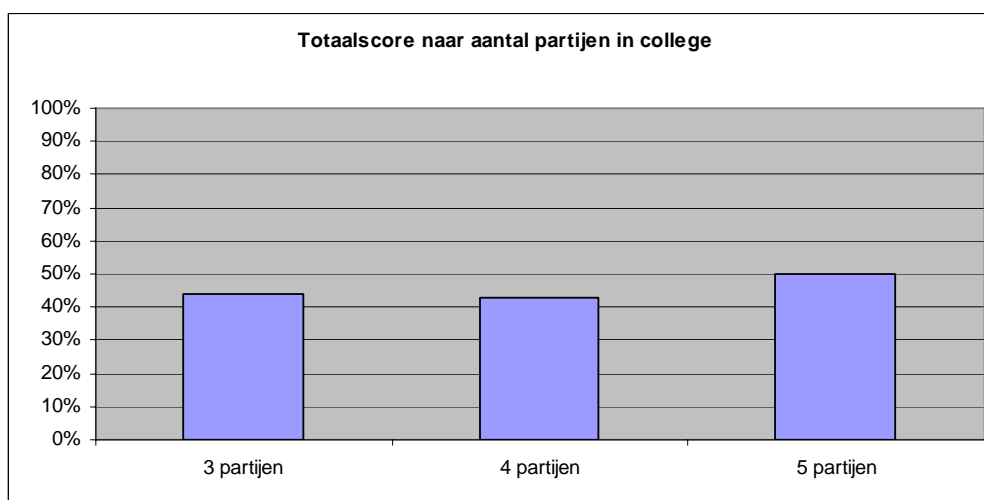
In alle coalities van de G31 hebben de PvdA en/of de VVD zitting. De coalities met een vertegenwoordiging van minimaal de PvdA en de VVD scoren erg divers. De combinatie komt voor bij slecht scorende gemeenten, maar ook bij coalities met veel aandacht voor de vermindering van de regeldruk.

Een verband tussen de samenstelling van de coalitie en de totaalscore is niet te leggen.

4.1.3 Relatie totaalscore en het aantal partijen in coalitie

29% van de steden bestaat uit een coalitie van drie partijen, 48% uit een coalitie van vier en 23% uit een coalitie van vijf partijen.

In onderstaand diagram wordt de totaalscore naar aantal partijen weergegeven.

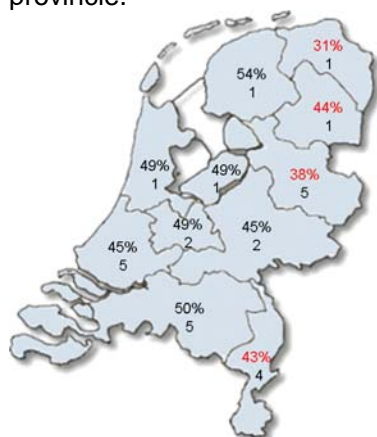
Coalities bestaande uit vijf partijen behalen een gemiddelde totaalscore van 50%. De totaalscore bij drie en vier partijen ligt beduidend lager, respectievelijk 44% en 43%.

4.2 Relatie totaalscore en de ligging

In onderstaande wordt onderzocht of er een verband te leggen is tussen de geografische ligging van de stad en de totaalscore.

4.2.1 Relatie totaalscore en de provincie

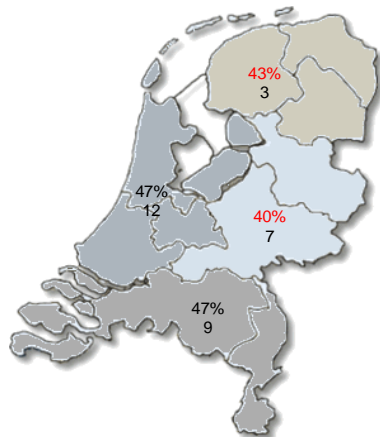
Onderstaande landkaart geeft de gemiddelde totaalscore per provincie weer. De roodgekleurde percentages geven de provincies weer die onder het gemiddelde liggen. Het getal onder het percentage is het aantal G31 gemeenten in de provincie.

De provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Limburg scoren onder het gemiddelde. De provincies met de laagste gemiddelde totaalscores grenzen allen aan de oostgrens van Nederland.

4.2.2 Relatie totaalscore en het landsdeel

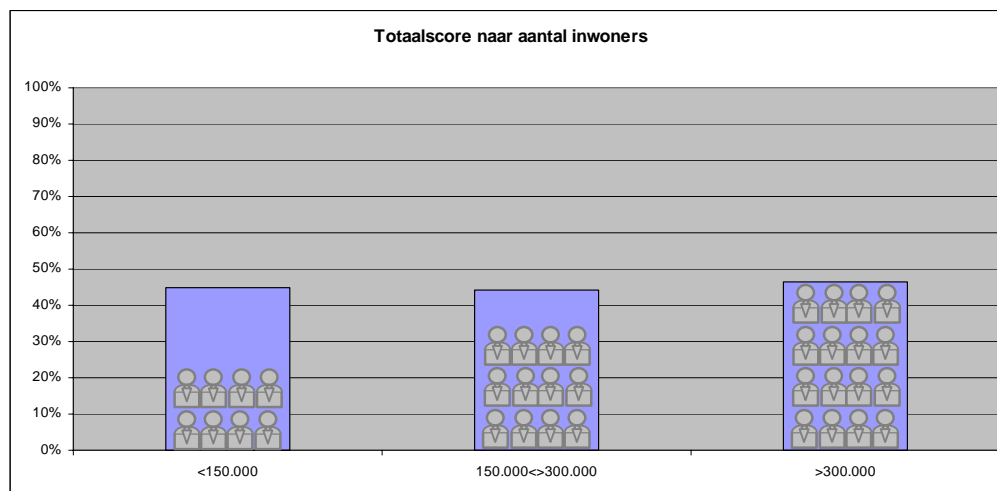
Onderstaande landkaart geeft de totaalscore per landsdeel weer. De roodgekleurde percentages betreffen de landsdelen die onder het gemiddelde van 45% liggen. Het getal onder het percentage geeft aan hoeveel steden in het betreffende landsdeel liggen.

Het landsdeel Oost ligt met een gemiddelde score van 40% ver onder het G31 gemiddelde. West en Zuid scoren met een gemiddelde van 47% beduidend beter.

4.3 Relatie totaalscore en de grootte van de gemeente

In de G31 zitten vier steden met een inwonertal boven de 300.000, de zogenoemde G4. Volgens de gegevens van het CBS heeft 55% van de steden een inwonertal tussen de 150.000 en 300.000. Het aantal inwoners van de overige steden (32%) ligt onder de 150.000. In onderstaand diagram wordt de totaalscore naar inwonertal weergegeven.

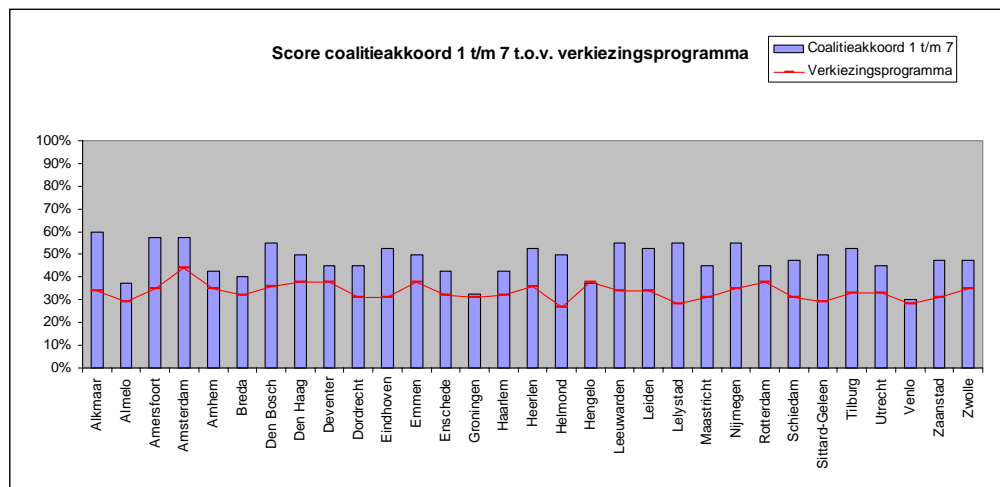

De totaalscore van de G4 ligt met 47% boven de gemiddelde score van de overige 27 steden. Op de ranglijst van de G31 met de meeste aandacht voor regeldruk staat de G4 echter erg verspreid. De gemeente Amsterdam staat op de tweede plaats. De gemeente Utrecht staat onderaan in het klassement met een 26ste plaats.

De steden met < 150.000 inwoners behalen een score van 45%. De steden met een inwonertal tussen de 150.000 en 300.000 inwoners scoren een gemiddelde van 44%. De totaalscore van de G4 ligt net boven de gemiddelde score van de overige steden.

4.4 Relatie totaalscore en de score verkiezingsprogramma

In onderstaande grafiek zijn de scores van vraag 1 tot en met 7 uit dit onderzoek afgebeeld in een staafdiagram. De criteria lasten voor professionals en interbestuurlijke lasten zijn in deze beoordeling niet meegenomen. Dit omdat deze criteria in het onderzoek 'Aandacht voor regeldruk in verkiezingsprogramma's van de G31' van 1 februari 2010 geen onderdeel van de totaalscore vormen. De scores uit het onderzoek naar de regeldruk in de verkiezingsprogramma's worden door middel van de rode lijn weergegeven.

De gemeente Alkmaar scoort het hoogst op de zeven beoordelingscriteria. Deze gemeente wordt gevolgd door de gemeente Amsterdam.

Bijna alle steden behalen in dit onderzoek procentueel een hogere score ten opzichte van de totaalscore in het onderzoek naar de verkiezingsprogramma's. De hoogste positieve uitschieters⁴ zijn de gemeenten Lelystad en Alkmaar. De enige daler, gemeente Hengelo, verliest slechts een half procent. De percentages van de gemeenten Groningen en Venlo zijn het minst toegenomen.

⁴ Dit is het verschil tussen de score in het onderzoek naar de verkiezingsprogramma's en de score van de zeven beoordelingscriteria in dit onderzoek.

5 Conclusie

Het onderzoek geeft aanleiding tot het constateren van bevindingen en trekken van conclusies.

De gemiddelde totaalscore van de 31 steden bedraagt 45%. De coalities laten duidelijk zien aandacht (81%) of beperkte aandacht (19%) te hebben voor het verminderen van de regeldruk.

In veel coalitieakkoorden (52%) is concrete aandacht voor de organisatie rond de vermindering van de regeldruk. Twee steden hebben een concreet pakket aan voorstellen in het coalitieakkoord benoemd. Slechts twee coalities hebben, met een reductiedoelstelling, afspraken gemaakt over de beperking van regeldruk.

De aandacht in de akkoorden voor de vermindering van de regeldruk voor het bedrijfsleven is verhoudingsgewijs groter dan die voor het verminderen van de regeldruk voor burgers.

In veel akkoorden (65%) staan maatregelen die de lasten voor bedrijven, burgers of professionals verzwaren. Aan de gevolgen van deze lastenverzwaring wordt geen aandacht besteed.

De coalities willen veel investeren in het verbeteren van de dienstverlening voor burgers en bedrijven. Alle steden benoemen meerdere concrete maatregelen om de dienstverlening voor burgers te verbeteren.

Overige bevindingen

Alle landelijke en lokale partijen hebben het verminderen van de regeldruk op de agenda staan.

De participatie van een lokale partij heeft een positieve invloed op de aandacht van een gemeente voor de vermindering van de regeldruk.

Coalities bestaande uit vijf partijen behalen, in vergelijking met kleinere coalities, een beduidend hogere score.

De steden in de provincies aan de oostgrens van Nederland geven de minste aandacht aan de vermindering van de regeldruk. De akkoorden uit het landsdeel Oost (Gelderland en Overijssel) behalen de laagste gemiddelde totaalscore.

De totaalscore van de G4 ligt net boven de gemiddelde score van de overige G31 steden.

Bijna alle steden (97%) behalen, in vergelijking met de resultaten uit het onderzoek naar de verkiezingsprogramma's, in dit onderzoek procentueel een hogere score.

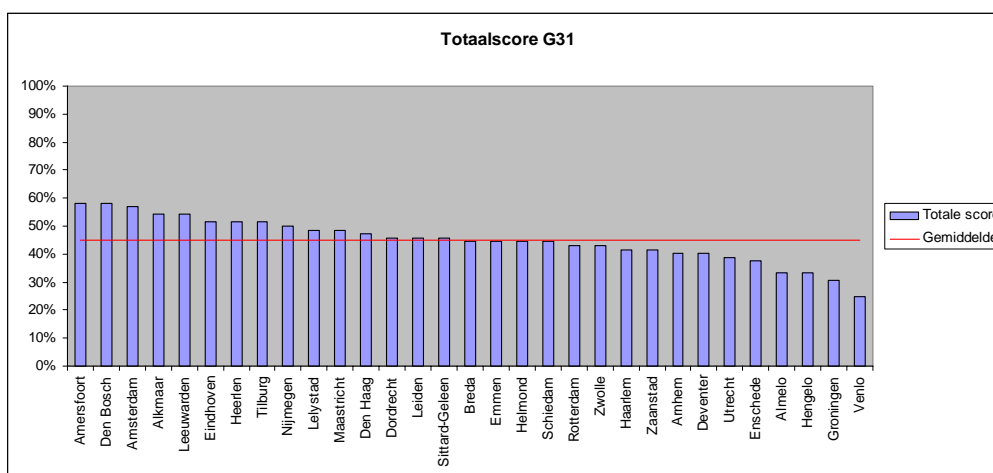
Bijlage 1 Overzicht coalitieakkoorden⁵

Gemeente	Soort	Titel	Datum op akkoord	Datum installatie college
Alkmaar	Coalitieakkoord	Alkmaar beweegt!	-	22-04-10
Almelo	Collegieakkoord	Het verschil maken	-	26-04-10
Amerfoort	Coalitieakkoord	Verbonden, slagvaardig, duurzaam	29-04-10	11-05-10
Amsterdam	Programmaakkoord	Kiezen voor de stad	-	19-05-10
Arnhem	Lenteakkoord	Het Arnhemse Lenteakkoord	-	19-04-10
Breda	Coalitieakkoord	@Breda	-	8-04-10
Den Bosch	Coalitieakkoord	Uitdagende overheid in een uitdagende tijd	16-04-10	27-04-10
Den Haag	Coalitieakkoord	Aan de slag!	21-05-10	27-05-10
Deventer	Coalitieakkoord	Naar een nieuw evenwicht	16-04-10	21-04-10
Dordrecht	Politiek akkoord	Politiek akkoord	apr 2010	27-04-10
Eindhoven	Coalitieakkoord	Werken aan morgen	-	23-04-10
Emmen	Bestuursakkoord	Samen investeren in toekomst	mit 2010	25-03-10
Enschede	Coalitieakkoord	Verouwen in Enschede	1-04-10	6-04-10
Groningen	Collegieprogramma	Groningen progressief met energie, stad voor iedereen	-	28-04-10
Groningen	Coalitieakkoord	Het oog op morgen	27-04-10	29-04-10
Haarlem	Coalitieakkoord	Heerlen versmelt	7-04-10	13-04-10
Heerlen	Coalitieakkoord	Samen daadkrachtig	mit 2010	6-04-10
Helmond	Coalitieprogramma	Samen daadkrachtig	21-04-10	27-04-10
Hengelo	Coalitieakkoord	Investeren in verbinding	-	27-04-10
Leeuwarden	Coalitieprogramma	Doorpakken in nieuwe tijden!	apr 2010	23-04-10
Leiden	Bestuursovereenkomst	Samen Leiden	26-04-10	28-04-10
Lelystad	Coalitieakkoord en Collegieprogramma	Coalitieakkoord en Collegieprogramma op hoofdlijnen	14-04-10	20-04-10
Maastricht	Bestuursakkoord	Maastricht, een innovatieve en dynamische partner	26-03-10	6-04-10
Nijmegen	Coalitieakkoord	Werken aan een duurzame toekomst	16-04-10	28-04-10
Rotterdam	Coalitieakkoord	Ruimte voor talent en ondernemen	29-04-10	27-05-10
Schiedam	Concept coalitieakkoord	Coalitieakkoord Schiedam 2010-2014	-	22-04-10
Sittard-Geleen	Coalitieprogramma	Ondernemende stad, stroomopwaarts vooruit!	-	22-04-10
Tilburg	Coalitieprogramma	Coalitieakkoord Tilburg 2010-2014	apr 2010	8-04-10
Utrecht	Collegieprogramma	Groen, Open en Sociaal	16-04-10	22-04-10
Venlo	Coalitieprogramma	Doorpakken en meedoen. Met ziel en zakelijkheid	15-12-09	4-01-10
Zaanstad	Coalitieprogramma	Wederzijds aanspreekbaar op basis van vertrouwen	27-04-10	26-04-10
Zwolle	Collegieakkoord	Collegieakkoord Zwolle 2010-2014	-	19-04-10

⁵ Bron: de gemeentelijke internetsites

Bijlage 2 Totalscore per stad

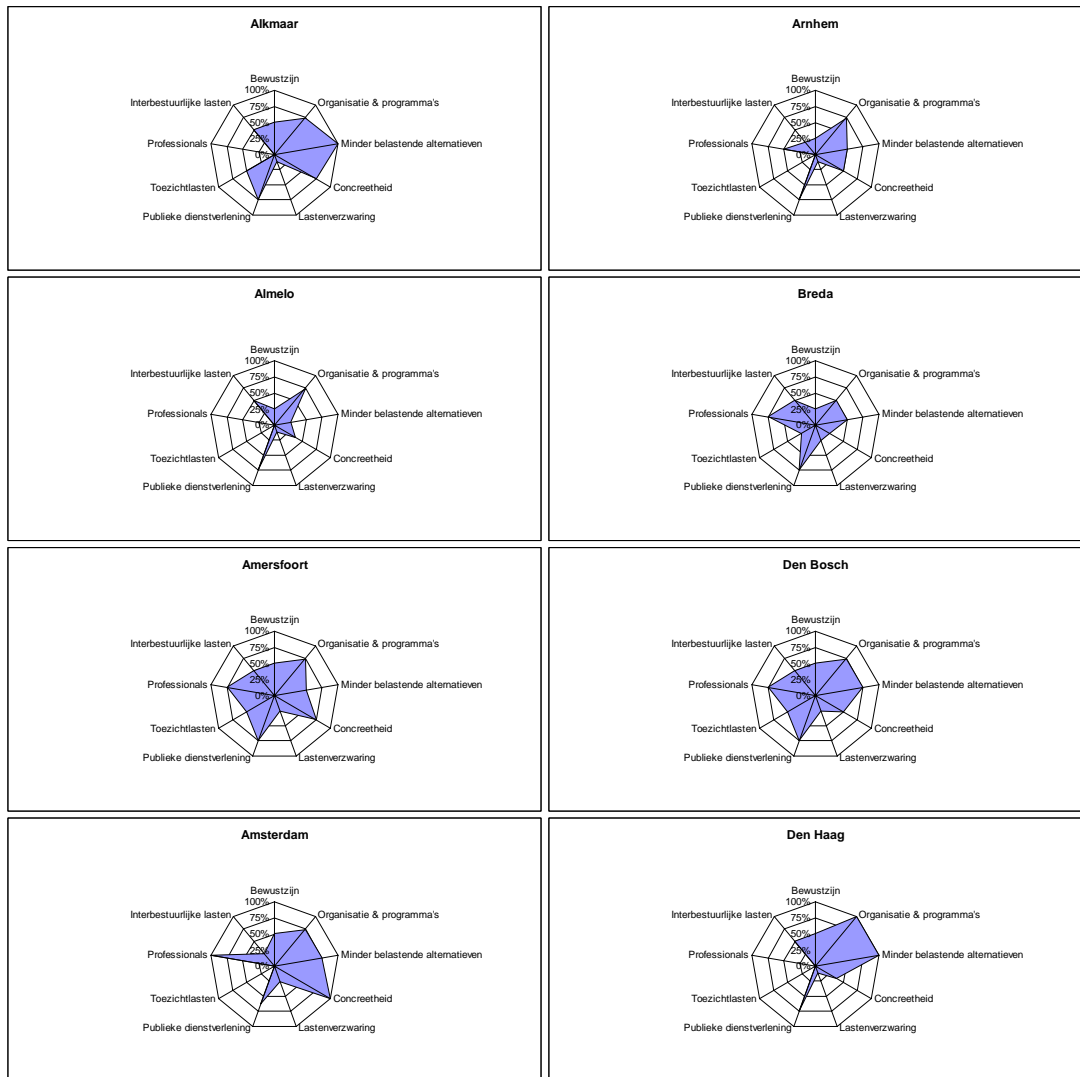
In onderstaand diagram wordt de totalscore per stad. De rode lijn geeft de gemiddelde totalscore van de G31 weer.

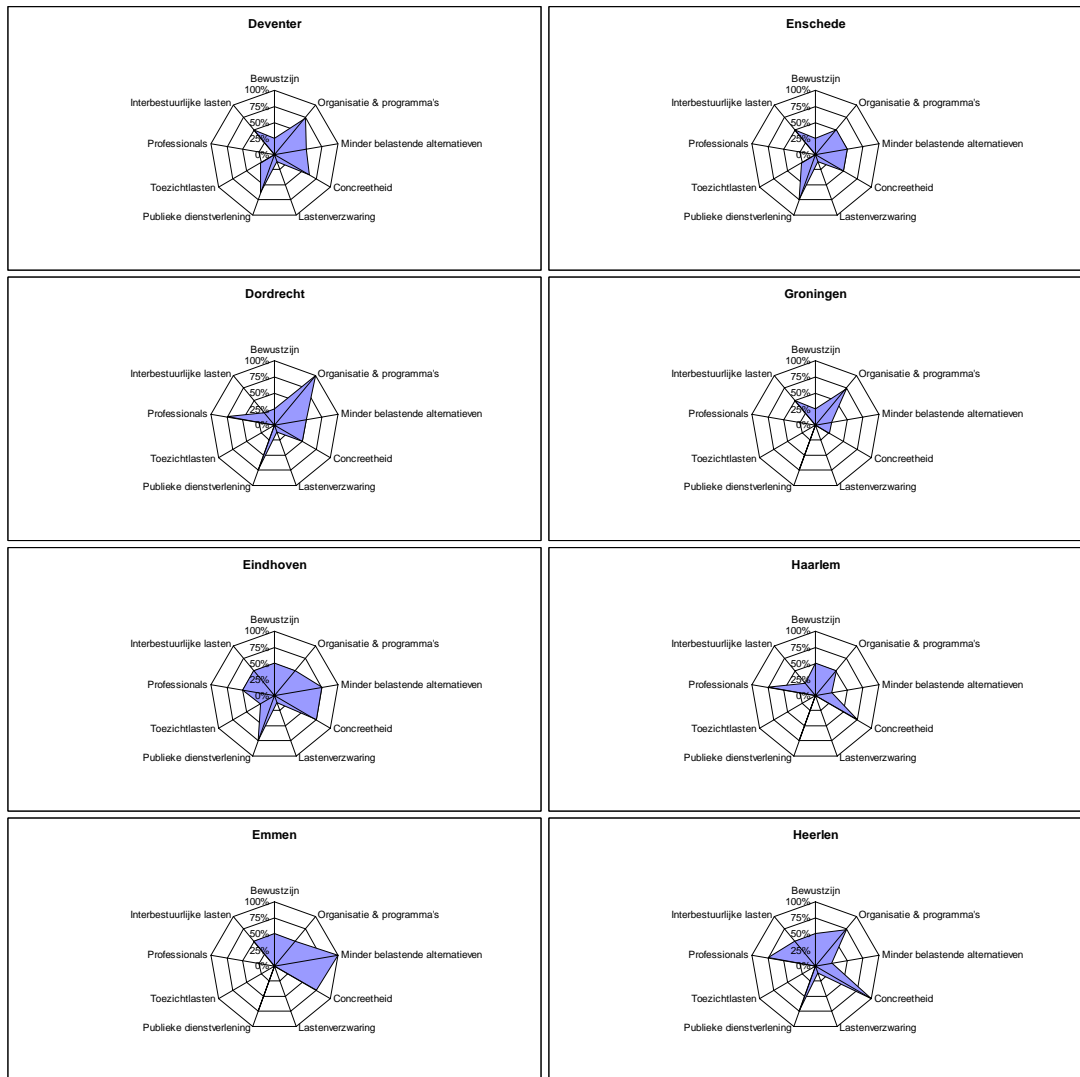

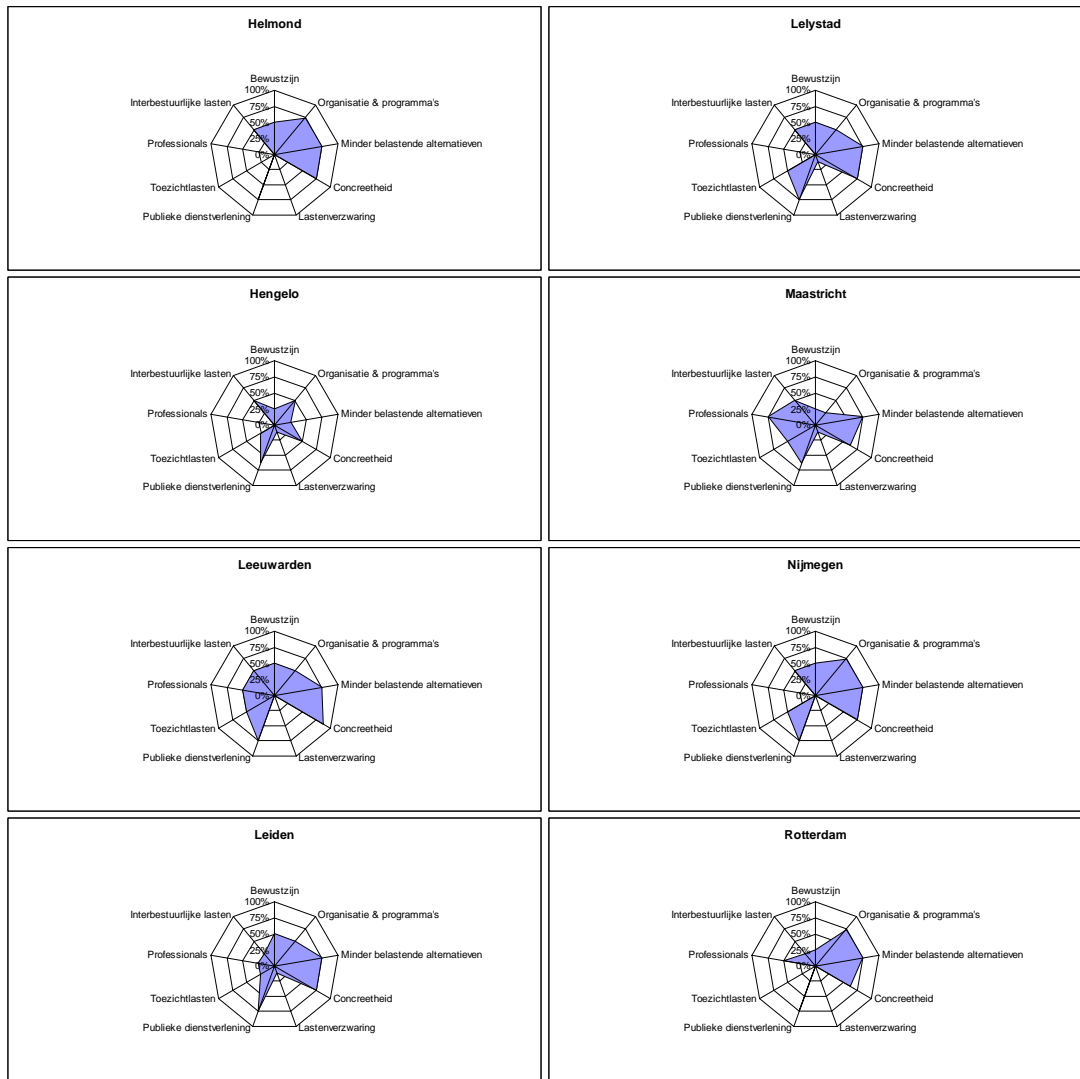
In onderstaande tabel wordt de totalscore per stad getoond. In de kolom 'Nummer' staat op welke plaats de stad in de ranglijst is geïndigd.

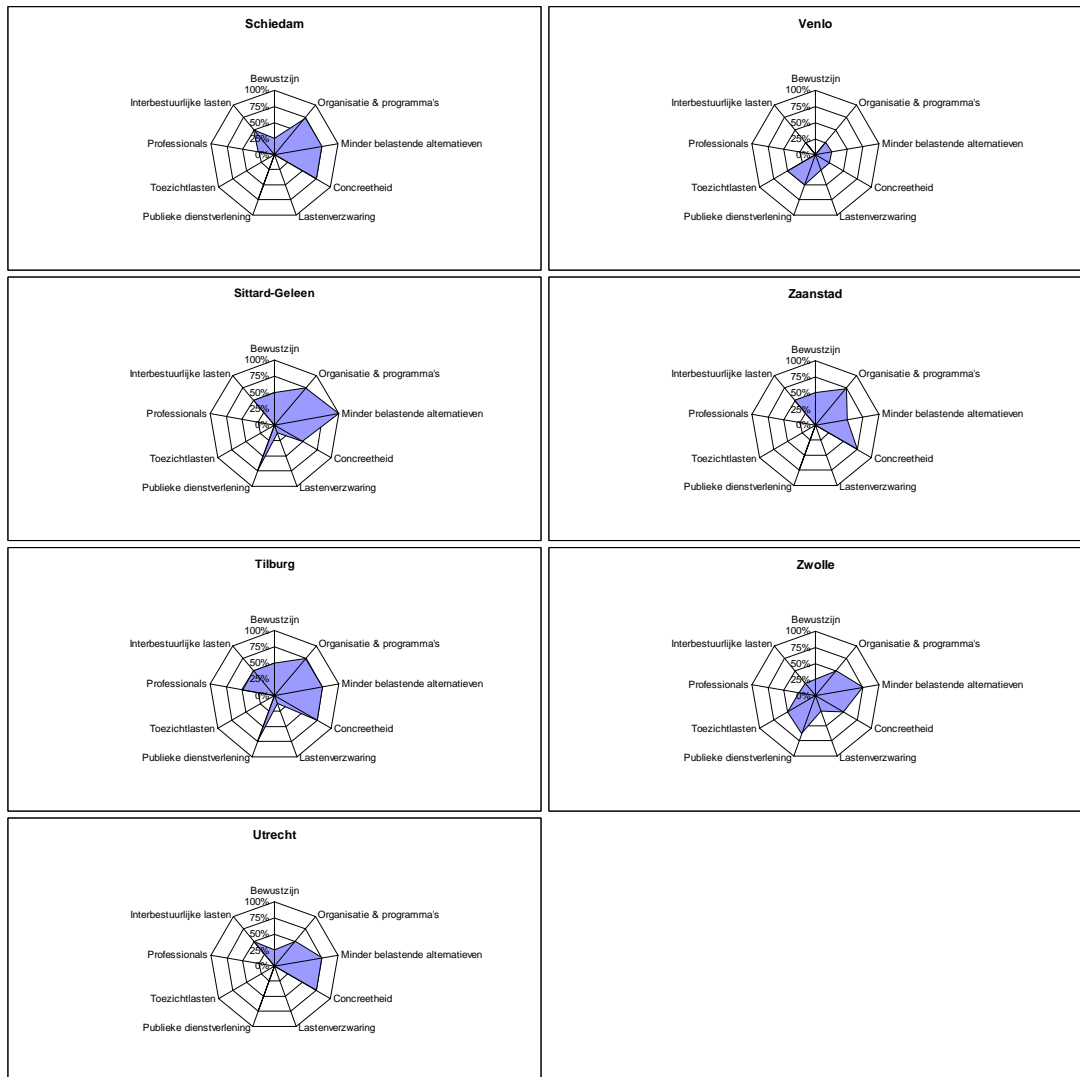
Nr	Stad	Totalscore	Nr	Stad	Totalscore
1	Amersfoort	58,3%	16	Emmen	44,4%
1	Den Bosch	58,3%	16	Helmond	44,4%
2	Amsterdam	56,9%	16	Schiedam	44,4%
4	Alkmaar	54,2%	20	Rotterdam	43,1%
4	Leeuwarden	54,2%	20	Zwolle	43,1%
6	Eindhoven	51,4%	22	Haarlem	41,7%
6	Heerlen	51,4%	22	Zaanstad	41,7%
6	Tilburg	51,4%	24	Arnhem	40,3%
9	Nijmegen	50,0%	24	Deventer	40,3%
10	Lelystad	48,6%	26	Utrecht	38,9%
10	Maastricht	48,6%	27	Enschede	37,5%
12	Den Haag	47,2%	28	Almelo	33,3%
13	Dordrecht	45,8%	28	Hengelo	33,3%
13	Leiden	45,8%	30	Groningen	30,6%
13	Sittard-Geleen	45,8%	31	Venlo	25,0%
16	Breda	44,4%			

In onderstaande wordt per stad een spindiagram getoond. Het spindiagram geeft inzicht in de score per beoordelingscriterium.

Bijlage 3 Samenstelling coalities G31

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe vaak een partij onderdeel is van een G31-college.

	Pvda	VVD	D66	GL	SP	CU	Lokaal
# gemeenten met partij in coalitie G31	25	23	18	16	5	1	13
% gemeenten met partij in coalitie G31	81%	74%	58%	52%	16%	3%	42%

In onderstaande tabel staat per stad de samenstelling van de coalitie.

	Pvda	VVD	CDA	D66	GL	SP	CU	Lokaal
Alkmaar	1	1	1	1	1			
Almelo	1	1	1					
Amersfoort		1	1	1	1			1
Amsterdam	1	1			1			
Arnhem		1		1	1	1		
Breda		1	1	1	1			
Den Bosch	1	1	1		1			1
Den Haag	1	1	1	1				
Deventer	1	1		1				1
Dordrecht		1	1					1
Eindhoven	1	1		1	1			
Emmen	1	1	1					
Enschede	1	1	1					1
Groningen	1			1	1	1		
Haarlem	1	1		1	1			
Heerlen	1			1		1		2
Helmond		1	1	1				2
Hengelo	1			1	1	1		1
Leeuwarden	1		1					1
Leiden		1	1	1		1		
Lelystad	1	1						1
Maastricht	1		1	1				1
Nijmegen	1			1	1			
Rotterdam	1	1	1	1				
Schiedam	1	1	1		1			
Sittard-Geleen	1		1		1			1
Tilburg	1	1	1	1	1			
Utrecht	1			1	1			
Venlo	1	1	1					
Zaanstad	1	1			1			1
Zwolle	1	1	1				1	